

References

1. Михайленко В. В. Функциональное смещение наречия в древне- и новоанглийском языке / В. В. Михайленко // Наук. вісн. Чернів. ун-ту. Вип.15. Германська філологія. – Чернівці : ЧДУ, 1997. – С. 86–90.
2. Михайленко В. В. Когнітивний квантор «there» / В. В. Михайленко // Гуманітарний вісник. Ч. 11. Іноземна філологія. – Черкаси : ЧДТУ, 2007. – С. 430–434.
3. Михайленко В. В. Функціональний розвиток *only* у дискурсі / В. В. Михайленко // Мова. Культура. Комунікація : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. (Чернігів, 16 трав. 2008 р.). – Чернігів : Віт-сервіс, 2008. – С. 61–64.
4. Abeillé Anne, Godard D. The Syntactic Flexibility of French Degree Adverbs / Anne Abeillé, D. Godard // Stefan Müller (Editor) Proceedings of the HPSG03 Conference. – Michigan : Michigan State University, East Lansing, 2003. – P. 26–46.
5. Biber D. Historical Shifts in Modification Patterns with Complex Noun Phrase Structures: How Long Can You Go Without a Verb? / D. Biber, V. Clark // Teresa Fanego, Maria Jose Lopez-Couso, and Javier Perez-Guerra (eds.). English Historical Syntax and Morphology. – Amsterdam : John Benjamins, 2002. – P. 43–66.
6. Langacker Ronald W. Cognitive Grammar. A Basic Introduction / Ronald W. Langacker. – Oxford : OUP, 2008. – 562 p.
7. Nakamura W. A Cognitive Approach to English Adverbs / W. Nakamura // Language. – 1997. – Vol. 35. – № 2. – P. 247–287.
8. Sinclair J. (Editor). Collins COBUILD English Language Dictionary / John Sinclair. – London : Collins, 1987. – 1703 p.

Михайленко Валерій. Когнітивна граматика «*very*». У фокусі дослідження – полісемантична та мультифункціональна одиниця, яка не отримала свого об'єктивного опису. Прескриптивна та дескриптивна граматики наводять її базові характеристики як прислівника та прикметника у сполученні з дієсловом, прислівником або прикметником та іменником. Проте когнітивна семантика та дискурс-аналіз дав змогу представити *very* як багатовимірний складник системи англійської мови та структури дискурсу. У результаті дефініційного аналізу значення лексеми *very*, її лексико-граматичної та лексико-семантичної сполучуваності, аналізу текстових фрагментів та дискурсу отримано модель семантичної шкали 'VERY'.

Ключові слова: прислівник, прикметник, сполучуваність, діахронія, синхронія когнітивна граматика, дискурс-аналіз, дефініційний аналіз, компонент значення, семантична шкала.

Михайленко Валерій. Когнитивная грамматика «*very*». В фокусе исследования – полисемантическая и мультифункциональная единица, которая не получила своего объективного описания. Прескриптивная и дескриптивная грамматики установили её базовые характеристики в сочетании с глаголом, наречием или прилагательным и существительным. Однако когнитивная семантика и дискурс-анализ даёт возможность представить *very* как многомерную составляющую системы английского языка и структуры дискурса. Дефиниционный анализ значения лексемы *very*, её лексико-грамматическая и лексико-семантическая сочетаемость, анализ текстовых фрагментов и дискурса привели к моделированию семантической шкалы 'VERY'.

Ключевые слова: наречие, прилагательное, сочетаемость, диахрония, синхрония, когнитивная грамматика, дискурс-анализ, дефиниционный анализ, компонент значения, семантическая шкала.

The article acted to the editorial board
11.03.2013

УДК 811.111'42

Ірина Набокова

Актуалізація еталонного змісту матримоніальних ролей перших леді в американському газетному дискурсі

У статті встановлено ознаки концепту-еталона ПЕРША ЛЕДІ, актуалізовано засобами мовного втілення матримоніальних ролей перших леді США в американському газетному дискурсі. Матримоніальні ролі розглянуто як вияви МАТРИМОНІАЛЬНОЇ МОДЕЛІ, що є конститuentом кластера ідеалізованих когнітивних моделей, які становлять частину складеного прототипу радіальної категорії ПЕРША ЛЕДІ / FIRST LADY.

© Набокова І., 2013

Прототип категорії функціонує як концепт-еталон, що встановлює стереотипи соціальної поведінки представниць американської лінгвокультури. Виявлено, що матримоніальні ролі перших леді орієнтовані на патріархальні гендерні стереотипи.

Ключові слова: радіальна категорія, ідеалізована когнітивна модель, стереотип, еталон.

Постановка наукової проблеми та її значення. Антропоцентрична природа об'єкта дослідження, концепту ПЕРША ЛЕДІ, його значущість для американської лінгвоспільноти, застосування інтерпретаційних методик, які дають змогу установити еталонний зміст і регулятивний потенціал аналізованого лінгвокультурного концепту на підставі вивчення дискурсивних реалізацій засобів його актуалізації, зумовлюють **актуальність** дослідження.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Останніми роками у зв'язку з усе більш помітною роллю перших леді США вони стали об'єктом вивчення істориків, психологів, політологів та соціологів, утворивши новий напрям наукових досліджень [1]. Незважаючи на зростаючу кількість лінгвокультурологічних розвідок, концепт ПЕРША ЛЕДІ ще не був предметом комплексного лінгвістичного аналізу, що й визначає наукову **новизну** роботи.

Мета статті полягає у встановленні ознак ідеалізованої когнітивної МАТРИМОНІАЛЬНОЇ МОДЕЛІ, що є складником радіальної категорії ПЕРША ЛЕДІ / FIRST LADY, актуалізованої у сучасному американському газетному дискурсі. **Завдання** статті: виявити й описати засоби експліцитної та імпліцитної репрезентації цих ознак й спрогнозувати інференції, що мають орієнтаційний вплив на поведінку представниць американської лінгвокультури.

Матеріалом статті слугують 470 фрагментів американського газетного дискурсу різних історичних періодів, що тематизують матримоніальні ролі перших леді.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Концептуальний зміст (conceptual content) ПЕРША ЛЕДІ розглядаємо як **радіальну категорію**, яка являє собою складну структуру, що ґрунтується на складеному прототипі (composite prototype), сформованому на перетині ознак двох категоріальних моделей: кластера конвергентних ідеалізованих когнітивних моделей, кожна з яких залучається до радіальної категорії на підставі родо-видових відношень, і метонімічної ідеалізованої когнітивної моделі, що репрезентує радіальну категорію на підставі партитивних відношень. Прототипність структури кластера пов'язана з особливостями сприйняття об'єкта суб'єктом категоризації: одна з ідеалізованих когнітивних моделей кластера, що 'поставляє' ознаки у прототип, може мислитися як більш важлива (primary) порівняно з іншими [2, с. 75].

Когнітивне моделювання інформації, отриманої на основі даних дефінітивного аналізу імені концепту ПЕРША ЛЕДІ – словосполучення first lady – й опорної номінації словосполучення – lady, в термінах ідеалізованих когнітивних моделей радіальних категорій дає змогу виокремити такі константи кластерної моделі радіальної категорії ПЕРША ЛЕДІ / FIRST LADY: МАТРИМОНІАЛЬНА МОДЕЛЬ – *особа жіночої статі, що є дружиною Президента США*; ГЕНЕАЛОГІЧНА МОДЕЛЬ – *особа аристократичного походження*; ДИДАКТИЧНА МОДЕЛЬ – *гарне виховання і освіта*; ПОВЕДІНКОВА МОДЕЛЬ – мотивує чотири субмоделі, що виділяються на підставі ознак, які кваліфікують першу леді в контексті різних аспектів поведінки, а саме – через здійснювану діяльність: ДІЯЛЬНІСНА СУБМОДЕЛЬ – *участь у соціально-політичній діяльності (супроводження президента на офіційних заходах, проведення власних офіційних заходів й опікування соціальними проектами)*; вольові якості: СТОЇЧНА СУБМОДЕЛЬ – *почуття власної гідності (особливо в екстремальних ситуаціях)*; морально-етичні характеристики: ЕТИЧНА СУБМОДЕЛЬ – *гарні манери, такт, мистецтво спілкування, невимушеність, природність*; естетичні вияви: ЕСТЕТИЧНА МОДЕЛЬ – *витонченість*. Зазначені ідеалізовані когнітивні моделі складають частину складеного прототипу радіальної категорії ПЕРША ЛЕДІ / FIRST LADY. Прототип радіальної категорії функціонує як концепт-еталон, стосовно якого оцінюються члени цієї категорії.

У фокусі цієї статті перебуває МАТРИМОНІАЛЬНА МОДЕЛЬ. Ознаки МАТРИМОНІАЛЬНОЇ МОДЕЛІ слугують підґрунтям для формування соціокультурних приписів чотирьох ключових ролей перших леді: природних матримоніальних ролей ДРУЖИНА і МАТІР, стереотипної ролі ГОСПОДИНЯ (СІМЕЙНОГО ДОМУ) і ситуативної ролі ГОСПОДИНЯ БІЛОГО ДОМУ.

Природна матримоніальна роль ДРУЖИНА. Найбільш очікуваними рольовими приписами в рамках цієї ролі є *вторинність* і повна *підпорядкованість* ролі чоловіка. В аналізованому дискурсі

ці рольові приписи відображаються різними способами: експлікуються або імплікуються метафоричними виразами у структурі висловлень-тверджень або поведінкових настанов. Наприклад:

(1) ... *the whole concept of First Lady is derivative, based solely on the fact that these women happened to be married to men who are president* (The Huffington Post, January 30, 2009).

У наведеному висловленні рольовий припис *вторинність* втілюється експліцитним способом: концепт ВТОРИННІСТЬ експлікується атрибутом *derivative* (похідний). Кваліфікативне твердження, що концепт ПЕРША ЛЕДІ похідний від концепту ПРЕЗИДЕНТ, є підставою для інференції про наявність такого рольового припису для ДРУЖИНИ ПРЕЗИДЕНТА, як *вторинність / підпорядкованість* інтересам ЧОЛОВІКА-ПРЕЗИДЕНТА.

У наступному фрагменті концепти ВТОРИННІСТЬ / ПІДПОРЯДКОВАНІСТЬ актуалізуються імпліцитним способом:

(2) *There is no job description or list of constitutional duties for a first spouse. The un-written rules long dictated that first ladies stand by, stand behind, and, at best, stand-in for their elected spouse* (The Huffington Post, January 29, 2009).

Предикати *stand by* та *stand behind*, вжиті на позначення рольових приписів першої леді, мають буквальний і метафоричний зміст (*stand by* – стояти поруч і підтримувати (uphold the interests support [3]), *stand behind* (стояти позаду і залишатися в тіні (stay in the background [3])), який імплікує ВТОРИННІСТЬ / ПІДПОРЯДКОВАНІСТЬ.

Поява у Білому домі амбітних перших леді Гіларі Клінтон і Мішель Обама дещо зміщує акцент у родинних відносинах президента та першої леді, висувуючи у центр уваги ознаки *рівноправне партнерство / обопільна здатність на самопожертву*:

(3) ... *Their friends say that both Obamas have made significant sacrifices to accommodate each other's needs. «Sometimes one person compromises and sometimes the other one does.» says Cindy Moelis, a former colleague of Michelle's in the Chicago mayor's office who is currently executive director of the Pritzker Traubert Family Foundation* (Daily Kos, September 27, 2008).

Водночас аналіз дискурсивних контекстів, що тематизують роль ДРУЖИНА ПРЕЗИДЕНТА у період президентства Барака Обама, дають змогу зробити висновок, що поняття *рівноправне партнерство* швидше відображає намагання президентської команди задовольнити вимоги послідовників альтернативної феміністської моделі. Проте, враховуючи все ще маргінальний статус феміністської моделі в сучасному американському лінгвокультурному соціумі, *рівноправне партнерство* залишається лозунгом, а реальні дії Мішель Обама повністю відповідають традиційним вимогам:

(4) *She's Michelle Obama and her singularity is, in fact, what makes her more like Jackie ... or Hillary, or even Lucretia: an individual who's given up any profession except that of wife, and is often then implored by the media* (National First Ladies' Library).

У наведеному фрагменті Мішель Обама експліцитно характеризується як особа, що відмовилася від своїх професійних ролей на користь ролі ДРУЖИНИ, що цілком відповідає патріархальним очікуванням, й саме цей параметр набуває позитивної оцінки. Пресупозиції цього фрагмента дискурсу імплікують успішну реалізацію Мішель Обамою таких рольових приписів, як *вторинність і здатність на самопожертву*.

Природна матримоніальна роль МАТИ. Результати аналізу дискурсивних контекстів, що тематизують роль МАТИ, є підґрунтям для висновку, що ключовими рольовими приписами, пов'язаними із виконанням цієї ролі, є *відданість дітям і здатність на самопожертву*. Дієвість цих рольових приписів есплікується та / або імплікується в аналізованих дискурсивних контекстах. У нижчеданому фрагменті вони виражені експліцитно. Наприклад:

(5) *That was in 1980. Times surely have changed. Or have they? «The cultural ideal of women in America has not changed.» said Marie Wilson, director of the White House Project. «The cultural ideal is wife and mother. And nobody is asked to live that ideal more than the woman who represents the first woman of the country. That's why Hillary took it on the chin»* (The New York Times, July 29, 2004).

Стверджується, що культурним ідеалом, якому має відповідати перша леді, залишається насамперед роль ДРУЖИНИ й МАТЕРІ, причому до першої леді соціум висуває найжорсткіші вимоги щодо відповідності еталонним поведінковим приписам цих ролей. Так, наприклад, у траурній промові, присвяченій Жаклін Кеннеді, увага фокусується саме на тому, що вона вважала сумлінне виконання материнських обов'язків найважливішою справою в житті (*if you bungle raising your children, nothing else much matters in life*) і попри усі негаразди завжди приділяла дітям належну увагу:

(6) ...*At the funeral Mass at St. Ignatius Loyola Roman Catholic Church in Manhattan this morning, Senator Edward M. Kennedy of Massachusetts recalled that Mrs. Onassis had once said that «if you bungle raising your children, nothing else much matters in life.» She did not do so, he said, for all the obstacles that fate had cast into her path, and her two children, he said, «are her two miracles»* (The New York Times, May 24, 1994).

Неспроможність поєднати виконання ролей ДРУЖИНИ й МАТЕРІ стає підставою для негативної оцінки особистості першої леді:

(7) *Nancy Reagan had many good qualities, but she was, well, something of a strain: those rail-thin looks, that hard-edged show-biz glitter and no children or grandchildren around to mess things up* (Time Magazine, June 24, 2001).

Негативна оцінка Ненсі Рейган виражена предикатом *something of a strain* (створювала напругу). У контексті експлікована причина такої негативної оцінки: для суспільства була неприйнятною відсутність дітей або онуків у Білому домі (*no children or grandchildren*), що не компенсувалася численними позитивними якостями Ненсі (*good qualities*).

Про первинність ролей ДРУЖИНИ й МАТЕРІ в системі американських ціннісних орієнтирів свідчить і те, що Мішель Обама стала першою в історії Сполучених Штатів першою леді, яка визнала ці ролі своїм пріоритетом, проголосивши себе 'головною матусею' країни (*mom in chief*). Така політика повернула їй схвальне ставлення суспільства, яке вона втратила через невдале висловлюванням під час передвиборної кампанії чоловіка:

(8) *After some rhetorical stumbles during the presidential campaign, Obama was criticized by conservative columnists who accused her of being unpatriotic and bitter toward whites. Her approval ratings have soared since she refocused her image on her role as a wife and mother, but she still comes under periodic attack from conservative bloggers and others* (International Herald Tribune, January 20, 2009).

Цей стратегічний хід М. Обами є тим більше значущим, що таких пріоритетів притримується професійно успішна, амбіційна особистість, яка добровільно покинула кар'єру заради виконання традиційних патріархальних ролей.

Стереотипна матримоніальна роль ГОСПОДИНЯ (РОДИННОГО ДОМУ). Результати аналізу дискурсивних контекстів, що втілюють роль ГОСПОДИНЯ (РОДИННОГО ДОМУ), надають підстави для висновку, що ключові поведінкові приписи цієї ролі визначаються патріархальними гендерними еталонами. Нижчеподаний фрагмент експлікує соціокультурні очікування щодо виконання першими леді стереотипної матримоніальної ролі ГОСПОДИНЯ у поєднанні з приписами природних матримоніальних ролей ДРУЖИНА та МАТИ:

(9) *So why don't we see the role of first lady as a job? One problem is that the tradition of first-lady-as-unpaid-support-staff reflects long-standing attitudes about married women's work in general. Said Muir: «It is that typical devaluing of the work women do generally, especially in the home and in supporting the spouse». Historically, the responsibilities of the first lady have fallen into the same category as traditional wifely tasks such as housekeeping and childcare; they aren't considered «jobs» unless they are performed by someone outside the home – even if the home happens to be the White House* (Pittsburgh Post-Gazette, March 20, 2012).

Із пропозиційного змісту фрагмента випливає, що рольові приписи зазначених ролей вимагають від перших леді, з одного боку, займатися домогосподарством та вихованням дітей (*traditional wifely tasks such as housekeeping and childcare*), а з іншого – виконувати обов'язки неоплачуваних помічників своїх чоловіків (*the tradition of first-lady-as-unpaid-support-staff*). Такий стан речей зумовлений патріархальними стереотипними соціокультурними уявленнями про гендерні ролі, закоріненими на гендерній нерівності, що, зокрема, виражається і у недооцінюванні жіночої праці (*typical devaluing of the work women do generally*), особливо роботи по дому та стосовно чоловіка (*especially in the home and in supporting the spouse*). Таке стереотипне уявлення про ДРУЖИНУ-МАТИР-ГОСПОДИНЮ, як втілення еталонних жіночих ролей накладається і на дружину президента. У нижчеподаному дискурсивному фрагменті відображається прагнення першої леді Пет Ніксон відповідати традиційному патріархальному еталону ГОСПОДИНІ:

(10) ... *His investment in the house represents Nixon's principal saving. As their lives have grown more complicated, the Nixons have also employed servants. But Pat Nixon is reluctant to disturb the public image of herself as a housewife who presses her husband's pants, cooks the meals and scrubs the floors. A Swedish housekeeper she employed for two years was kept discreetly in the background, never*

mentioned publicly, and Pat refuses to pose for pictures with the Negro couple who keep her present home in apple-pie order (Time Magazine, February 29, 1960).

Йдеться про те, що хоча подружжю Ніксонів довелося найняти хатню робітницю, Пет Ніксон ніколи публічно не визнавала її існування, так само як ніколи не фотографувалася з негритянським подружжям, яке підтримувало будинок Ніксонів у бездоганному стані. Пропозиційний зміст фрагмента надає підстави для інференції про намагання Пет Ніксон відповідати стереотипним патріархальним очікуванням, які вимагають від дружини бути вправною господинею, що прасує чоловікові штани, готує їжу та шкребе підлогу.

Основні рольові приписи традиційного фемінінного еталона залишаються актуальними і нині. Незважаючи на розквіт феміністського руху, альтернативна модель залишається неприйнятною для більшості консервативно налаштованих членів американської лінгвокультурної спільноти. Саме тому Мішель Обама намагається слідувати рольовим приписам патріархальної моделі, що забезпечує їй симпатії пересічних громадян, навіть якщо вони не підтримують Барака Обаму:

(11) *Janet Lindsey lives «in a very WASPy» area of Severna Park. She didn't vote for Barack Obama but thinks Michelle Obama will be a strong first lady. «Despite being well educated, she's a good balance.» Lindsey says. She appreciates that «her number one thing is her kids. And being a good wife to her husband. That sounds old school, but that's a big job»* (The Washington Post, January 20, 2009).

Цікаво, що освіта Мішель Обама розглядається швидше як негативна характеристика дружини (*Despite being well educated*), це дає підстави стверджувати що американський соціум (принаймні його більш консервативна частина) ще не готовий до появи в Білому домі незалежної, самостійної жінки, яка надає перевагу кар'єрі, а не родинним обов'язкам, й бачить свою першу леді традиційною, люблячою і турботливою дружиною і матір'ю, яка не намагається відігравати занадто активну роль у Білому домі. Саме такі якості і поведінка Мішель Обама забезпечують їй схвальне ставлення американської лінгвокультурної спільноти.

Ситуативна матримоніальна роль ГОСПОДИНЯ БІЛОГО ДОМУ. Результати аналізу дискурсивних контекстів, що відображують роль ГОСПОДИНЯ БІЛОГО, надають підстави для висновку, що ключові поведінкові приписи цієї ролі формуються із народженням інституту президентства в США та залишаються незмінними вже більше 200 років:

(12) *From the outset, First Ladies served as hostesses and role models* (The New York Times, January 27, 1993).

У наведеному фрагменті есплікується значущість ролі ГОСПОДИНІ БІЛОГО ДОМУ та формулюються основні рольові обов'язки – проведення прийомів для загалу громадян:

(13) *As Martha Washington discovered, the role of hostess is a first lady's most rigorous, visible and obligatory duty, starting with «Lady» Washington's public levees (daytime receptions) and continuing through the endless White House receptions and state dinners that Bush oversees today* (Chicago Tribune, April 12, 1992).

Так, у наведеному прикладі роль ГОСПОДИНЯ БІЛОГО ДОМУ (*the role of hostess*) експліцитно кваліфікується як найбільш жорстко регламентована (*rigorous*), обов'язкова (*obligatory*) та помітна (*visible*), а рольові обов'язки пов'язуються із проведенням численних прийомів та офіційних обідів у Білому домі.

Щодо основних рольових приписів, результати аналізу дискурсивних контекстів надають підстави для висновку, що від першої леді очікується *демократичність*, яка реалізується як *відкритість для загалу*. Відхилення від цього припису негативно сприймається суспільством, що експліцитно подається у нижчеподаному фрагменті, де порівнюються дві господині Білого дому – Елізабет Монро та Доллі Медісон:

(14) *Elizabeth Kortright Monroe did not share Dolley Madison's egalitarian tastes, and her preference for privacy resulted in considerable criticism. <...> she showed little interest in using First Ladyship to increase her husband's popularity. She entertained much less than her popular predecessor and refused to make social calls on every legislator's household. Washingtonians wrote her off as snobbish and unfriendly, and some of them boycotted the few parties she did give. When she insisted on inviting only close friends and family to the wedding of her daughter, Maria, in 1820 (the first marriage of a president's child to take place in the White House), she made more enemies* (Presidents: A Reference History).

Із пропозиційного змісту фрагмента випливає, що Елізабет Монро отримала репутацію пихатої (*snobbish*) і недружелюбною (*unfriendly*) особи, заходи якої навіть бойкотувалися (*some of them*

boycotted the few parties she did give) або сприймалися вороже (*she made more enemies*) саме через невідповідність рольовому припису *відкритість для загалу*. Концепт ДЕМОКРАТИЧНІСТЬ – ВІДКРИТІСТЬ ДЛЯ ЗАГАЛУ експлікується субстантивною номінацією *egalitarian tastes* (прагнення соціальної рівності), що кваліфікує Доллі Медісон, а НЕДЕМОКРАТИЧНІСТЬ – ЗАКРИТІСТЬ ДЛЯ ЗАГАЛУ імплікується номінативними одиницями *preference for privacy* (прагнення усамітнитися), *refused to make social calls* (відмовлялася брати участь у суспільних заходах), *insisted on inviting only close friends and family* (наполягала на запрошенні лише близьких друзів і сім'ї), що позначають і кваліфікують властивості і дії Елізабет Монро.

Висновки й перспективи подальших досліджень. У процесі дослідження виявлено, що вимоги американської лінгвоспільноти до виконання першими леді матримоніальних ролей орієнтовані на патріархальні гендерні еталони й залишаються майже незмінними протягом усього існування інституту перших леді США.

Перспективу дослідження вбачаємо у вивченні інших ідеалізованих когнітивних моделей, що складають радіальну категорію ПЕРША ЛЕДІ / FIRST LADY.

Література

1. Eksterowicz A. J. The Evolution of the Role and Office of the First Lady: The Movement Toward Integration with the White House Office / A. J. Eksterowicz, K. Paynter // *The Social Science Journal*. – 2000. – Oct. 01.
2. Lakoff G. *Women, Fire and Dangerous Things* / G. Lakoff. – Chicago: The University of Chicago Press, 1987. – 631 p.
3. The New Shorter Oxford English Dictionary [Electronic resource]. – Mode of access: oxforddictionaries.com.

Джерела ілюстративного матеріалу

4. Chicago Tribune [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.chicagotribune.com/>.
5. Daily Kos [Electronic resource]. – Mode of access: www.dailykos.com.
6. International Herald Tribune [Electronic resource]. – Mode of access: <http://global.nytimes.com>.
7. National First Ladies' Library [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.firstladies.org>.
8. Pittsburgh Post-Gazette [Electronic resource]. – Mode of access: www.post-gazette.com.
9. Presidents: A Reference History [Electronic resource]. – Mode of access: www.presidentprofiles.com.
10. The Huffington Post [Electronic resource]. – Mode of access: www.huffingtonpost.com.
11. The New York Times [Electronic resource]. – Mode of access: www.nytimes.com.
12. The Washington Post [Electronic resource]. – Mode of access: www.washingtonpost.com.
13. Time Magazine [Electronic resource]. – Mode of access: www.time.com/time/magazine.

Набокова Ирина. Актуализация эталонного содержания матримониальных ролей первых леди в американском газетном дискурсе. В статье установлены признаки концепта-эталона ПЕРВАЯ ЛЕДИ, актуализированные средствами языкового выражения матримониальных ролей первых леди США в американском газетном дискурсе. Матримониальные роли рассматриваются как проявления МАТРИМОНИАЛЬНОЙ МОДЕЛИ, являющейся конституентом кластера идеализированных когнитивных моделей, составляющих часть составного прототипа радиальной категории ПЕРВАЯ ЛЕДИ / FIRST LADY. Прототип категории функционирует как концепт-эталон, устанавливающий стереотипы социального поведения представительниц американской лингвокультуры. Установлено, что матримониальные роли первых леди ориентированы на патриархальные гендерные стереотипы.

Ключевые слова: радиальная категория, идеализированная когнитивная модель, стереотип, эталон.

Nabokova Iryna. Actualization of the First Ladies' Matrimonial Roles Etalon Content in the American Newspaper Discourse. The paper establishes attributes of the etalon concept FIRST LADY actualized by language means representing the US First Ladies' matrimonial roles in the American newspaper discourse. Matrimonial roles are analyzed as a manifestation of the MATRIMONIAL MODEL, which is a constituent of the idealized cognitive models cluster. The cluster is part of the radial category FIRST LADY composite prototype. The category prototype functions as an etalon concept, establishing stereotypes of American women's social behavior. It has been found that First Ladies' matrimonial roles are oriented toward patriarchal gender stereotypes.

Key words: radial category, idealized cognitive model, stereotype, etalon.

Стаття надійшла до редколегії
28.03.2013 р.